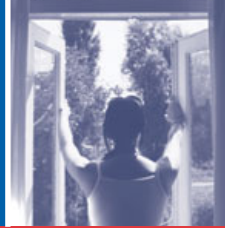

Gezond en Veilig Wonen

HulpverleningsDienst
Kennemerland
GGD

Gezond en Veilig Wonen

GEZOND EN VEILIG WONEN

Veel mensen verblijven een groot deel van de dag binnenshuis. Dat betekent dat de omstandigheden in huis van invloed kunnen zijn op de gezondheid. Het is daarom verstandig om bij de inrichting van de woning, bij activiteiten en klussen in huis rekening te houden met gezondheidsaspecten.

Deze folder van de GGD Kennemerland gaat over wonen, gezondheid en

veiligheid. De onderwerpen staan in alfabetische volgorde. Na een korte beschrijving volgen steeds enkele tips.

Achterin staat een lijst met nuttige adressen, waar u meer informatie kunt krijgen.

2

AARDGASTOESTELLEN

Bij gebruik van aardgastoestellen, zoals gasfornuis, (afvoerloze) geiser, cv-ketel komt o.a. stikstofdioxide vrij. Stikstofdioxide ontstaat bij elke verbranding. Bij onvoldoende ventilatie loopt u kans dat u luchtwegklachten krijgt; dit geldt in het bijzonder voor mensen die al aandoeningen aan hun luchtwegen hebben. Ook kinderen zijn gevoeliger. Koolmonoxide ontstaat bij onvolledige verbranding van aardgas. Koolmonoxide is moeilijk te ontdekken,

omdat je het niet kunt ruiken. Bij inademing kunnen hoofdpijn en duizeligheid de eerste klachten zijn. Hoge blootstelling is levensgevaarlijk.

TIPS:

- Zorg dat uw gastoestellen regelmatig worden onderhouden en dat ze goed werken.
- Laat het toestel nakijken als de vlam geel is, dit wijst op een onvolledige verbranding.
- Zorg voor goede ventilatie en toevoer van verse lucht naar het gastoestel. Dit is vooral belangrijk bij apparaten zonder eigen aan- en afvoer, zoals afvoerloze geisers en gasfornuizen.
- Ventileer extra als u aan het koken bent of de geiser gebruikt.
- Plaats de afvoer van een gastoestel zo, dat naar buiten afgevoerde gasen niet door ventilatieopeningen weer in huis kunnen komen.

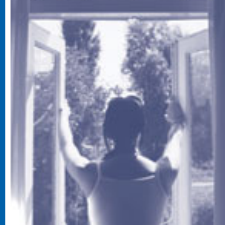

ASBEST

Asbest is een vezelachtig mineraal dat in de natuur voorkomt. Omdat het

1

Gezond en Veilig Wonen

brandwerend is, werd het vroeger veel in huizen gebruikt, o.a. in plaatmateriaal en vinyl vloerbedekking. Inmiddels wordt het in Nederland niet meer gebruikt, maar het zit nog in veel woningen. Asbestvezels zijn alleen schadelijk als u ze inademt. Het vergroot het risico op het krijgen van longkanker en longvlieskanker. Vooral mensen die dagelijks, jaar in jaar uit, onbeschermd met asbest hebben gewerkt, blijken het grootste risico te hebben. Over het algemeen is dit risico bij lage, kortdurende blootstelling echter heel klein. Toch is het belangrijk zorgvuldig om te gaan met producten waar asbest in zit. Wanneer het asbest goed gebonden is in het materiaal, onbeschadigd is en op een plek zit waar het niet kan slijten, kunt u er voor kiezen het te laten zitten.

TIPS:

- Zorg er voor dat u, wanneer u gaat klussen, weet of u ergens in huis asbest kunt verwachten. Het komt nogal eens voor dat mensen vinyl weghalen of in platen zagen zonder daar bij stil te staan.
- Voorkom dat asbestvezels maanden-

lang in huis blijven rondhangen na een doe-het-zelf klus. Gebruik bij het opruimen een natte doek en zeker niet de stofzuiger; via de uitblaasopening komen fijne vezels namelijk weer in de lucht terecht. Of schakel een deskundig schoonmaakbedrijf in.

- Win vooraf informatie in; het ministerie van VROM of uw gemeente heeft hier folders over.
- Stel uw vragen over gezondheid aan de GGD Kennemerland.
- Wanneer u niet zeker weet of een materiaal asbesthoudend is, kunt u het laten onderzoeken door een gecertificeerd onderzoeksbureau met een onderzoekslaboratorium. Dit kost ongeveer 40 euro. Een adres van een bureau is te verkrijgen bij de Raad voor Accreditatie (zie Nuttige adressen)

CHEMISCHE MIDDELEN VOOR HUISHOUELIJK GEBRUIK

In veel schoonmaakmiddelen zitten stoffen, zoals chloor en ammonia, die bij verkeerd gebruik uw longen, slijm-

vliezen of huid kunnen beschadigen of irriteren.

TIPS:

- Volg de gebruiksvorschriften op.
- Combineer nooit verschillende middelen.
- Lucht goed tijdens en na gebruik.
- Houd schoonmaakmiddelen buiten het bereik van kinderen.

Ook van middelen om textiel en leer te impregneren (voor schoenen, kleding, enz.) is bekend dat zij de longen kunnen irriteren van mensen die daar gevoelig voor zijn.

TIPS:

- Volg de gebruiksvorschriften op.
- Gebruik deze middelen bij voorkeur buiten, of lucht goed tijdens en na gebruik.
- Gebruik deze middelen nooit in een afgesloten ruimte.

Bestrijdingsmiddelen (voor bijvoorbeeld insecten) zijn per definitie giftig voor levende organismen, dus ook voor de mens (en voor huisdieren).

TIPS:

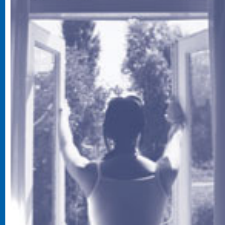
- Volg de gebruiksvorschriften op.
- Lucht goed tijdens en na gebruik.
- Houd deze middelen buiten het bereik van kinderen.
- Gebruik deze middelen zo min mogelijk.

GELUID

Extreem hard geluid, bijvoorbeeld een knal, of langdurig hard geluid, bijvoorbeeld van een walkman, kan uw gehoor beschadigen. Daarnaast kan geluid leiden tot ergernis, concentratieverlies en verstoring van de slaap.

TIPS:

- Zet een apparaat eventueel op rubber doppen.

- Gebruik oorbeschermers als u klust met een luidruchtig apparaat.
- Zet een apparaat dat geluid maakt niet tegen de scheidingswand met de burens.
- Isolatie kan helpen tegen geluid dat zich door de lucht voortplant, dubbel glas bijvoorbeeld. Dit kan kostbaar zijn en het helpt niet tegen geluid dat zich via vloeren en muren verplaatst.

GLASWOL EN STEENWOL

In glaswol en steenwol zitten vezels die uw ogen en luchtwegen kunnen irriteren. Bij aanraking kan uw huid rood worden en gaan jeuken. Hoewel van glaswol en steenwol niet bewezen is dat ze kankerverwekkend zijn, raden we u toch aan om er zo weinig mogelijk mee in contact te komen tijdens doe-het-zelf activiteiten.

TIPS:

- Draag handschoenen, lange mouwen, een fijnstofmasker en een veiligheidsbril.
- Spoel uw handen af met water en

- zeep; niet boenen.
- Voorkom stofwolken.
- Ruim stukjes met een natte doek op.

HUIDDIEREN

Sommige mensen zijn allergisch voor de haren of huidschilfers van dieren. Ze krijgen bijvoorbeeld last van benauwdheid, tranende ogen of een loopneus.

TIPS:

- Borstel het dier regelmatig om loszittende haren te verwijderen en doe dit bij voorkeur buiten.
- Neem een gladde vloerbedekking, zodat u uw huis makkelijk kunt schoonhouden.
- Stofzuig of dweil regelmatig om uw huis zo veel mogelijk vrij van haren

- en huidschilfers te houden.
- Neem geen huisdieren als u denkt dat één van de huisgenoten allergisch is.

KWIKTHERMOMETERS

Als een kwikthermometer of kwikthermostaat breekt, komt er kwikzilver uit. Kwikzilver is moeilijk helemaal op te ruimen. Via de vloer komen vooral kinderen er makkelijk mee in aanraking. Kwik komt in het lichaam via de huid en als kwikdamp wordt ingeademd. Dit kan in bepaalde gevallen leiden tot allerlei onduidelijke klachten, vooral van het zenuwstelsel, bijvoorbeeld tintelingen in armen en benen.

TIPS:

- Lever een ouderwetse koorts-thermometer met kwik in als chemisch afval bij de apotheek. Wacht niet tot hij breekt.
- Vraag deskundige hulp als u kwik heeft gemorst, bijvoorbeeld bij de GGD.
- Gebruik geen stofzuiger om gemorst kwik op te ruimen.

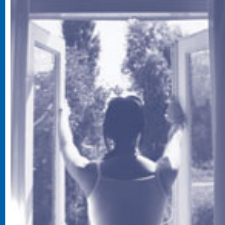
- Schuif gemorste kwikdruppels op een papertje, of neem verspreide kleine druppeltjes op een gladde vloer op met een papieren zakdoekje, als er geen deskundige hulp in de buurt is.
- Behandel alle kwik als chemisch afval.
- Vermijd huidcontact.
- Lucht de ruimte waar kwik gemorst is.

LEIDINGWATER EN LEGIONELLA

In leidingwater kunnen legionellabacteriën zitten. Meestal is dat zo weinig, dat het niet gevaarlijk is voor uw gezondheid. Gevaar ontstaat als de bacterie zich kan vermenigvuldigen. Dit gebeurt vooral in stilstaand water tussen de 25 en 50°C. In hoge concentratie kunnen legionellabacteriën de veteranenziekte veroorzaken. Besmetting gaat via inademing van een nevel van kleine druppeltjes water met daarin legionellabacteriën (bijvoorbeeld bij een fontein of onder de douche).

TIPS:

- Stel de temperatuur van uw warmwaterinstallatie in op 60°C.

- Heeft u de douche langer dan een week niet gebruikt, bijvoorbeeld door vakantie, laat dan een minuut lang zowel koud als warm water stromen. Dompel daarbij de douchekop onder in een emmer water of verwijder de sproeikop en zet een raampje open.
- Gebruik en onderhoud van een bubbelbad vraagt extra zorg. Raadpleeg voor meer informatie bijvoorbeeld de brochure 'Legionella. De meest gestelde vragen' van het Ministerie van VROM.
- Laat geen water in een plantenspuit staan.
- Laat water dat in de tuinslang is achtergebleven, wegstromen voordat u hem opbergt.

LICHT

Als u te weinig licht heeft tijdens werkzaamheden kunt u hoofdpijn krijgen. Als er te veel licht is, kan een onaangename schittering ontstaan. Bij grote contrasten, als uw ogen zich steeds moeten aanpassen, kunt u ook hoofdpijn krijgen. Om bijvoorbeeld prettig te

kunnen lezen hebben ouderen in het algemeen meer licht nodig dan jongeren.

TIP:

- Zorg voor voldoende, gelijkmatige verlichting.

LODEN WATERLEIDINGEN

Tot 1960 werden in woningen loden drinkwaterleidingen gebruikt. Hierdoor kunnen hele kleine hoeveelheden lood in het drinkwater komen. Dit is ongezond voor kinderen tot 1 jaar. Daarom stimuleert het ministerie van VROM loden waterleidingen te vervangen. Tot eind 2004 geeft VROM hiervoor subsidie aan particuliere huiseigenaren, woningbouwcorporaties en in bepaalde gevallen ook aan huurders. Nadere informatie bij het Ministerie van VROM.

TIPS:

- Gebruik geen drinkwater uit loden waterleidingen als u flessenvoeding maakt voor kinderen onder 1 jaar.
- Vervang loden waterleidingen (met

- behulp van de subsidieregeling).
- Overleg met de verhuurder van uw woning over vervanging van de leidingen.

LUCHTEN

In tegenstelling tot wat veel mensen denken, is de kwaliteit van de lucht in huis meestal slechter dan die van de buitenlucht. Door de ademhaling, door allerlei activiteiten zoals koken en door uitdamping uit (bouw)-materialen komen er schadelijke stoffen en ook vocht in de lucht. Daarom moet de lucht in alle woonvertrekken dagelijks ververs worden. Alleen ventileren (zie onder de letter 'V') is niet voldoende. Er moet ook iedere dag gelucht worden, zeker tijdens activiteiten in huis. Tijdens het luchten staat een raam ongeveer een half uur meer dan een handbreedte open.

TIPS:

- Lucht tijdens huishoudelijk werk, met name stofzuigen (de stofzuiger blaast fijn stof uit, dat u inademt) of 's avonds voordat u naar bed gaat.

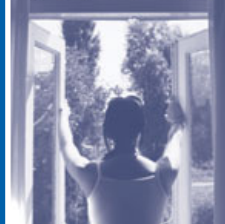
- Zet tijdens het luchten de thermostaat van de verwarming op 15°C.
- Lucht extra als u aan het koken of douchen bent, tijdens het klussen en als er in huis wordt gerookt.

MICRO-ORGANISMEN

Micro-organismen zoals huisstofmijten en schimmels kunnen tot gezondheidsklachten leiden, bijvoorbeeld van uw luchtwegen en slijmvliezen. Met name kinderen die wonen in een schimmelryke omgeving, hebben een grotere kans dat hun astmatische klachten verergeren. Schimmels groeien beter in een vochtige omgeving.

TIPS:

- Bewaar afval van groente, fruit en tuin (GFT) buiten.
- Verwijder schimmels van muren of voorwerpen met soda of 80% alcohol.
- Let er bij de inrichting van uw huis op dat vloerbedekking en meubels goed schoongemaakt kunnen worden.
- Bestrijd vocht in de woning.

ONGEVALLEN

Jaarlijks belanden 1,2 miljoen mensen op de spoedeisende hulp van een ziekenhuis door een ongeval. In ruim de helft van die gevallen gaat het om ongelukken in en om het huis. Van 60.000 ongevallen zijn kinderen van 0 tot 4 jaar het slachtoffer. In vergelijking tot volwassenen zijn zij relatief vaak bij een ongeluk betrokken. Ze zijn enthousiast, kennen geen risico's en zien geen gevaren. Tijdens het klussen is het risico op een ongeval extra groot. Werk daarom zorgvuldig en maak een plan voor u begint.

TIPS:

- Werk rustig en ordelijk, gebruik veilige apparaten, houd u aan gebruiksaanwijzingen.
- Houd gevaarlijke stoffen en apparaten buiten bereik van kinderen.
- Laat geen materialen slingeren; u kunt erover vallen, of een ander.
- Laat u informeren door Consument en Veiligheid. (Zie Nuttige adressen).

OPEN HAARDEN EN HOUTKACHELS

Bij het gebruik van open haarden en

houtkachels komen altijd verbrandingsproducten vrij, binnenshuis en buitenshuis. Bij onvolledige verbranding door onvoldoende aanvoer van verse lucht en bij "vervuilde" brandstoffen komen er meer ongezonde stoffen vrij.

TIPS:

- Laat uw stooktoestel en schoorsteen installeren en onderhouden door een erkende installateur.
- Laat uw schoorsteen minstens eens per jaar vegen.
- Stook alleen geschikte brandstoffen, zoals droog, onbehandeld hout.
- Stook niet bij windstil weer.
- Ventileer uw woning goed tijdens het stoken.
- Kies voor een alternatief voor open haard of houtkachel, bijvoorbeeld een gaskachel of gesloten kachel.

SPAANPLAAT

Spaanplaat en andere houtplaten zoals multiplex kunnen formaldehyde afgeven. Het komt vrij uit bijvoorbeeld nieuwe kasten, meubels of keukens. Formaldehyde kan leiden tot geïrriteerde

ogen en slijmvliezen. Bij mensen met gevoelige luchtwegen, bijvoorbeeld astmapatiënten, kunnen de klachten erger worden.

TIPS:

- Ventileer voldoende, vooral als u nieuwe kasten, meubels of keukens heeft gekocht.
- Koop bij voorkeur hout met een lage formaldehyde afgifte. Dit is herkenbaar aan een onafhankelijk keurmerk zoals KOMO of U.
- Gebruik niet meer dan 0,75 m² spaanplaat per m³ ruimte in huis.
- Plaats spaanplaat niet op warme plekken, bijvoorbeeld boven een cv-ketel.
- Verf spaanplaat, ook de randen.
- Kies een alternatief.

STOF

Boren, zagen en schuren zijn stoffige klussen. Het stof kan uw ogen en luchtwegen irriteren. Bij het inademen van bepaalde soorten houtstof, kunnen zelfs allergische reacties optreden aan de luchtwegen.

TIPS:

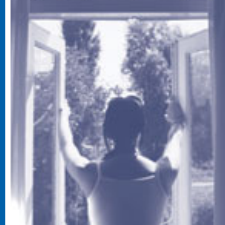
- Gebruik apparaten die een stofopvang hebben.
- Gebruik een fijnstofmasker of een stofbril.
- Werk buiten, zodat het stof niet in huis blijft hangen.
- Overweeg natschuren.
- Ventileer, maar voorkom dat er door tocht stofwolken ontstaan.
- Verwijder stof met een natte doek.

STOKEN

De temperatuur in huis is een belangrijke factor voor het gevoel van comfort. Niet alleen de temperatuur van de lucht speelt mee, maar ook die van de muren en de vloer. In het algemeen is overdag een temperatuur van 18 tot 20°C aangenaam. Het kost meer energie om vochtige lucht te verwarmen dan droge.

TIPS:

- Ventileer ook tijdens het stoken, zodat vocht met de warme lucht naar buiten afgevoerd wordt en koude, droge lucht naar binnen komt

(zie onder de letter 'V'). Uiteindelijk leidt dit tot energiebesparing.

- Houd de temperatuur in huis 's nachts op ongeveer 15 of 16 °C om condensvorming te voorkómen.

TABAKSROOK

Tabaksrook bevat veel schadelijke chemische verbindingen én heel fijne stofdeeltjes die diep in de longen kunnen doordringen, ook bij niet-rokers. Bekend is dat rokers én meerokers een grotere kans hebben longkanker of hart- en vaatziekten te krijgen. Daarnaast hebben veel 'meerokers' last van tabaksrook in de vorm van geïrriteerde ogen, hoesten, misselijkheid, hoofdpijn en allergische verschijnselen. In hun eerste levensjaar hebben kinderen van rokende ouders vaker bronchitis, middenoorontsteking en longontsteking. Schoolgaande kinderen bij wie thuis veel gerookt wordt, blijken een slechtere longfunctie te hebben.

TIPS:

- Rook zo min mogelijk in huis.
- Rook niet in aanwezigheid van kinderen.

- Als er toch gerookt wordt, zet dan een raam open om schadelijke stoffen af te voeren.
- De beste oplossing is om helemaal niet te roken.
- Voor hulp bij stoppen met roken kunt u terecht bij de GGD, thuiszorg en Stivoro.

VENTILEREN

In de loop van de tijd zijn de woningen steeds beter geïsoleerd. Daardoor blijft de warmte beter binnen, maar blijft vervuilde lucht ook langer in huis. Daarom moet u zelf gedurende de hele dag goed ventileren. Daarnaast moet minimaal één maal per dag gelucht worden (zie onder de letter 'L').

TIPS:

- Zet (kiep-)raampjes of ventilatie-

- roosters op kierstand. De kiergrootte kunt u aanpassen aan de windkracht.
- Gebruik eventueel aanwezige mechanische ventilatievoorzieningen.
- Zet binnendeuren op een kier om de luchtcirculatie te bevorderen.
- Woont u aan een drukke weg, ventileer dan niet aan de kant van de weg en niet tijdens spitsuren.

VLUCHTIGE VERBINDINGEN

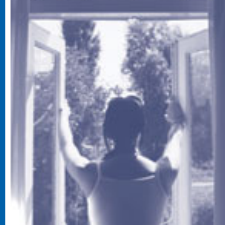
Hierboven is al verschillende malen gesproken over schadelijke dampen die vrijkomen bij allerlei activiteiten of uit materialen. Vermelding verdient ook nog: Oplosmiddelen uit producten zoals verf, lak en lijm irriteren de ogen en luchtwegen en kunnen iemand zelfs bedwelmen. Afbijtmiddelen kunnen uw huid en ogen irriteren of beschadigen. Terpentine, benzine en alcohol zijn ook brandbaar, met alle gevaren vandien. Schimmelwerende verf bevat bestrijdingsmiddelen die kunnen uitdampen en giftig zijn voor de mens. Ook in gewone verf zijn deze te vinden, maar dan in lagere concentraties.

TIPS:

- Kies voor producten met geen of weinig oplosmiddelen.
- Gebruik handschoenen terwijl u ermee werkt.
- Rook niet tijdens de werkzaamheden.
- Probeer verfresten eerst met zeep en warm water af te wassen.
- Gebruik geen schimmelwerende verf in de slaapkamer.
- Gebruik geen carboleum, zeker niet binnenshuis.
- Ventileer goed tijdens en na het gebruik van producten met schadelijke dampen. Na het verven kan het nog 2 weken duren voordat de verf helemaal droog is.

VOCHT

Vocht (waterdamp) in huis ontstaat door uw ademhaling, de verbranding van aardgas, tijdens het koken, douchen, het drogen van de was, de schoonmaak en de afwas. Een gezin (man, vrouw, twee kinderen) brengt zo gemiddeld 7 tot 14 liter waterdamp per dag in de binnenlucht. Als de relatieve luchtvochtigheid in huis hoog is

(> 70%) kunnen huisstofmijten en schimmels uitstekend gedijen. Beide micro-organismen (zie onder de letter 'M') produceren stoffen die astmatische klachten kunnen veroorzaken.

TIPS:

- Zorg voor afvoer van waterdamp door altijd te ventileren via ventilatieroosters of door raampjes op een kier te zetten.
- Maak muren en vloer droog na het douchen; zo voorkomt u dat er extra waterdamp ontstaat.
- Zet tijdens het koken, douchen of als er een feestje is, de raampjes verder open en gebruik een afzuigkap of een ander afvoersysteem.
- Lucht regelmatig, maar minimaal eenmaal per dag ongeveer een half uur (zie ook bij Ventileren en Luchten).

WONINGAANPASSING BIJ LUCHT- WEGKLACHTEN, FINANCIËLE STEUN

Wanneer u een allergie heeft of daar gevoelig voor bent, kunnen uw luchtwegen makkelijk reageren op huisstofmijt, huidschilfers van dieren, stuifmeel,

schimmels, e.d. Soms kunt u deze problemen verminderen door uw woning anders in te richten. Voor u dit doet, moet u wel weten waar u precies allergisch voor bent. Gespecialiseerde verpleegkundigen van de Thuiszorg kunnen u bij het aanpassen van de woning adviseren. Als u noodzakelijke extra kosten moet maken, kunt u een vergoeding aanvragen bij uw gemeente in het kader van de Wet Voorzieningen Gehandicapten. Zo'n vergoeding moet u aanvragen voordat u de kosten maakt, dus niet achteraf. Als u longemfyseem of chronische bronchitis hebt, kunt u erg last hebben van producten als tabaksrook, parfum, bak- en braadluchtjes, formaldehyde, verbrandingsgassen van het gasfornuis, geiser, open haard of uitlaatgassen van verkeer. Voor mensen met deze klachten is het éxtra van belang de woning schoon en droog te houden en irriterende stoffen in de woning te voorkómen.

TIP:

- Laat u informeren over mogelijke maatregelen in uw woning door Thuiszorg, Astmafonds of huisarts.

NUTTIGE ADRESSEN

- **Algemene Schoorsteenvegers Patroons Bond**
T 0497 - 556 002 www.aspb.nl
- **Astmafonds**
Astma Fonds advieslijn op werkdagen van 10 tot 14 uur
T 0800 - 227 25 96 (gratis)
www.astmafonds.nl
- **Centrum Hout**
Houtinformatielijn
T 0900 - 532 99 46 (€ 0,45 pm)
www.centrum-hout.nl
- **Consumentenbond**
T 070 - 445 45 45
www.consumentenbond.nl
- **Consument en Veiligheid**
Service Desk T 020 - 511 45 67
(ma t/m vr 9.00 tot 13.00)
www.veiligheid.nl
- **Keuringsinstituut voor Waterleidingartikelen**
T 070 - 414 44 00 www.kiwa.nl
- **Milieu Centraal**
praktische milieu-informatie voor consumenten
T 0900 - 1719 (€ 0.15 pm)
www.milieucentraal.nl
- **Ministerie van Volkshuisvesting**
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM)
T 070-339 39 39 www.vrom.nl
- **Nederlandse Woonbond**
T 020-5517700 www.woonbond.nl
- **Raad voor Accreditatie**
T 030-2394500 www.rva.nl
- **Sfeerverwarmingsgilde**
T 079 - 353 11 94 www.fme.nl
- **Stichting Bouwkwiteit**
(voor adressen van deskundige asbestinventarisatie- en asbestverwijderingsbedrijven)
T 070 - 307 29 29
www.bouwkwiteit.nl

Meer informatie kunt u vinden op onze

website: www.hdk.nl

e-mail: ggd@hdk.nl

vervolg:

- **STIVORO**
volwassenen-
informatielijn (o.a.
stoppen met roken)
T 0900 - 9390,
jongereninformatielijn
(actiemateriaal en werk-
stukken)
T 0900 - 500 20 25
www.stivoro.nl
- **Vereniging Eigen Huis**
Informatie en
Adviescentrum
T 033 - 450 77 50
www.eigenhuis.nl
- **Vereniging Haard en
Rookkanaal**
T 079 - 353 11 92
www.sfeerverwarming.nl

GGD KENNEMERLAND

Postbus 5514

2000 GM Haarlem

De GGD Kennemerland maakt deel uit van de HulpverleningsDienst Kennemerland (HDK) en werkt voor de volgende gemeenten: Bennebroek, Beverwijk, Bloemendaal, Haarlem, Haarlemmerliede / Spaarnwoude, Heemskerk, Heemstede, Uitgeest, Velsen en Zandvoort

AFDELING ALGEMENE GEZONDHEIDSZORG

Bij vragen over milieu en gezondheid:

LOCATIE HAARLEM

Westergracht 72

2014 XA Haarlem

Tel.: 023 - 511 59 63/65

Fax: 023 - 511 59 70

